

FRIEDRICH VON SCHILLER

FIESKO

Friedrich Schiller

Fiesko

«Public Domain»

Schiller F.

Fiesko / F. Schiller — «Public Domain»,

Содержание

ESIPUHE	5
JÄSENET:	6
ENSIMMÄINEN NäYTÖS	7
ENSIMMÄINEN KOHTAUS	8
TOINEN KOHTAUS	10
KOLMAS KOHTAUS	11
NELJÄS KOHTAUS	12
VIIDES KOHTAUS	13
KUUDES KOHTAUS	14
SEITSEMÄS KOHTAUS	15
KAHDEKSAS KOHTAUS	17
YHDEKSÄS KOHTAUS	18
KYMMENES KOHTAUS	21
YHDESTOISTA KOHTAUS	23
KAHDESTOISTA KOHTAUS	24
KOLMASTOISTA KOHTAUS	26
TOINEN NäYTÖS	27
ENSIMMÄINEN KOHTAUS	28
TOINEN KOHTAUS	29
Конец ознакомительного фрагмента.	30

Friedrich Schiller

Fiesko / Historiallinen murhenäytelmä

ESIPUHE

Sen teon pidän minä erittäin merkillisenä ennen kuulumattoman rikoksen ja vaaran tähden.

Sallustius Katilinasta.

Tämän historian olen ottanut pää-asiallisesti kardinaali v. Retzin kirjasta *Conjuration du Comte Jean Louis de Fiesque* ja *Histoire des Conjurations*, *Histoire de Genes* sekä Robertsonin *Geschichte Karls V.* nimisistä teoksista. Tapauksien ohessa käyttämäni vapautta puolustaa Hamburgin näytelmätaiteilija, jos ei, niin minä ennen pidän omat mielikuvaelmani kuin tosiasiat viallisina. Salaliiton todellisen lopun, jossa kreivi toivojensa perillä onnettoman sattuman kautta hukkuu, täytyi kokonansa muuttaa, sillä näytelmän luonto ei salli sulan sattuman tai välittömän kaitselmuksen kajoamista. Kovin ihmettelisin, miksi ei vielä kukaan murhe-runoilija ole tästä aineesta kirjoittanut, ellen löytäisi kyllin syytä juuri tässä epänäytelmällisessä päättymisessä. Korkeammat henget näkevät teon juonteen ikäänkuin hienoina hämmähäkinsiimoina juoksevan koko avaran maailmanjärjestelmän lävitse ja kiintyvän kenties tulevan ja menneen ajan äärimmille rajoille, jossa ihminen ei näe muuta kuin ihan ilmeisen tosiasian. Mutta taiteilija katsoo kauvaksi näkemätöntä ihmiskuntaa, jota hän opettaa tahtoo eikä tarkkanäköistä kaikkivaltaa, jolta hän oppia saa.

Ryöväreissäni olen aineeksi ottanut huikentelevaisen tunteen uhrin. – Tässä etsin vastakohtaa, taidon ja kavaluuden uhria. Mutta niin merkillinen kuin Fieskon onneton tuuma onkin historiassa, niin helposti se kuitenkin voi olla vaikutustansa näyttämöllä tekemättä. Jos totta on, että vaan tunteet tunteita herättävät, niin ei minun mielestäni valtiollinen sankari sopinut näyttämölle juuri sellaisena kuin hänen, ollaksensa valtiollinen sankari, täytyy ihmisluontoansa kätkeä. Ei minun siis auttanut puhaltua tarinaani sitä elävää hehkua, joka pelkällä innostuksella valtaa, vaan ihmissydäimestä kehitellä kylmää, hedelmätöntä valtiopuhua ja siten juuri taas tarttua ihmissydämmeen – kietoa miestä valtioviisaalla päällä – sekä kekselijäistä juonesta tuoda ihmiskunnalle eri näkemyksiä – sitä minun auttoi tehdä. Minun suhteeni porvarilliseen maailmaan saattoikin minun tutustumaan paremmin sydämiin kuin valtiokamariin ja kenties on juuri tämä valtiollinen heikkopuoli käynyt runolliseksi hyväksi.

Fr. v. Schiller.

JÄSENET:

ANDREAS DORIA Genuan doogi. 80 vuotias kunnian vanhus, miehuuden innon jätteissä; arvokas; jyrkästi ja lyhyesti käskevä.

GIANETTINO DORIA, edellisen nepaa. Valtaistuimelle pyrkijä 26 vuotias mies. Siivoton ja tärkeä puheissa, käytöksessä ja tavoissa. Tyhmän ylpeä. Turmeltunut.

(Molemmat Doriat ovat tulipunaisissa vaatteissa.)

FIESKO, Lavagnan kreivi. Salaliiton päämies. 23 vuotias mies, solakka, parhaassa nuoruuden kukoistuksessa – ylevän ylpeä – majesteettillisesti ystävällinen – hovilaisen tavalla notkea ja myös yhtä juonikas.

(Kaikki ylimykset käyvät mustassa puvussa. Vaateparsa kokonaan muinaissaksalaista).

VERRINA, salaliittoon kuuluva tasavaltalainen, 60 vuotias mies. Jäykkä, vakaa, synkkä. Kasvoissa syvät murteet.

BOURGOGNINO, salaliittolainen. 20 vuotias nuorukainen. Ylevä ja miellyttävä. Uljas, vilkas ja teeskentelemätön.

KALKAGNO, salaliittolainen. 30 vuotias laiha hempukka. Mieluisa ja vireä.

SAKKO, salaliittolainen. 45 vuotias tavallinen mies.

LOMELLINO, Gianettinon uskottu. Kuivettunut hoviherra.

SENTURIONE, tyytymätön.

SIBO, | tyytymättömiä.

ASSERATO, | ROMANO, maalaaja. Vapaa, suora ja kopea.

MULEI HASSAN, maurilainen Tuniksesta. Paatunut. Kasvoissa konnan kurit ja ilveet omituisesti sekaisin.

SAKSALAISIA HERTTUAN HENKIVARTIJOITA, rehellisiä, yksinkertaisia, urhoollisia.

KOLME KAPINALLISTA PORVARIA.

LEONOORA, Fieskon puoliso. 18 vuotias nainen. Vaalea ja hento. Hieno ja hellä. Sangen viehättävä, vaan ei järin ihastuttava. Kasvoissa viehkeilevä alakuloisuus. Pukunsa musta.

JULIA, IMPERIALIN LESKI KREIVITÄR, Dorian sisar, 25 vuotias nainen. Suuri ja rehevä. Pöyhkeä kiekailija. Kaunis, vaan eriskummallisuuksilla pilaantunut. Ihastuttava eikä miellyttävä.

Kasvoissa ilkeä häijy luonne. Pukunsa musta.

BERTTA, Verrinan tytär. Viaton tyttö.

ROOSA ja ARABELLA Leonoran kamarineitsyitä.

USEITA YLIMYKSIÄ, PORVARIA, SAKSALAISIA, SOTAMIEHIÄ, PALVELIJOITA, ROSVOJA.

Paikka Genuassa. – Aika v. 1547.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Fieskon sali. Etäällä kuuluu soitantoa ja karkelon hälinää.

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Leonoora naamus kasvoilla. *Roosa* ja *Arabella* syöksevät säikähtyneinä näyttämölle.

Leonoora (tempaa naamuksen pois). Älkää mitään! Ei sanaakaan enää! Se on selvillä. (Heittäntyy istuimelle). Tämä runtelee minut.

Arabella. Armollinen rouva – *Leonoora* (nousten ylös). Minun silmäini edessä! Kaikkialla tunnettu kiekailija! Koko Genuan nähden! (Surumielisesti). *Roosa*! *Bella*! ja minun itkevien silmiäni edessä.

Roosa. Pitäkää koko asia niinkuin se todella olikin – ritarillisena kohteliaisuutena.

Leonoora. Ritarillisena kohteliaisuutenako? – entäs heidän alituinen silmäin iskunsa? kuinka huolestuneena hän vaani sen kaikkia liikkeitä? kuinka kauvan kesti suutelo sen paljaalle käsivarrelle, että vielä hampaitten sija tuntui tulipunaisessa pilkussa? Haa! entäs se tuijottava, syvä huumautuminen, johon vaipuneena hän istui ihastuksen kuvana, aivan kuin koko maailma olisi puhallettu pois hänen ympäriltänsä ja hän yksin olisi tämän *Julian* kanssa iankaikkisessa avaruudessa? Sekö ritarillista kohteliaisuutta? lapsi parka, joka et ole vielä milloinkaan rakastanut, älä väittele minun kanssani kohteliaisuudesta ja rakkaudesta.

Roosa. Sitä parempi, hyvä rouva. Kuka yhden puolison kadottaa, se kymmenen kosijaa voittaa.

Leonoora. Kadottaako? sanot, – tunteen suoni hiukan hervahtasi ja silläkö *Fiesko* olisi kadotettu? Mene, kieleksi on myrkyllinen – älä tule enää minun näkyviini! – Viatonta ärsyttämistä – kenties vaan ritarillista kohteliaisuutta? Eikö niin, hellä *Bellani*?

Arabella. Niin, aivan varmaan niin!

Leonoora (ajatuksiinsa vaipuneena). Ettäkö se nainen siis tietäisi osuvansa hänen sydämeensä? – että hänen jokaisessa ajatuksessansa olisi kätkeytyä sen naisen nimi – puhuttelisi häntä jokaisessa luonnon esineessä? – Mitä tämä on? minne jo joudun? Ett'ei hänellä kauniissa majesteettillisessa maailmassa olisi mitään muuta arvoisaa kuin se komea timantti johon *sen naisen kuva* – ainoasti *sen kuva* on piirretty? – ettäkö hän lempisi sitä naista? – *Fiesko* *Juliaa*? Kätes tänne *Bella*! tue minua. (Äänettömyys. Soitantoa kuuluu uudestaan. *Leonoora* hypähtää ylös). Kuule! Eikö se ollut *Fieskon* ääni, joka hälinästä kuului tänne? Nauraako hän kun hänen *Leonooransa* itkee? Ei, ei! se olikin *Gianettino Dorian* karhea ääni.

Arabella. Niin olikin. Mutta tulkaa rouva toiseen suojaan.

Leonoora. Sinä vaalenet, *Bella*! sinä valehtelet. Minä näen teidän silmissänne – näen *Genualaisten* kasvoissa jotain – jotain. (Peittäen kasvonsa). Voi, kaiketi nuo *Genualaiset* tietävät enemmän kuin puolison korvan sopii kuulla.

Roosa. Voi luulevaisuutta joka suurentelee kaikkia!

Leonoora. (Alakuloisesti haaveksien). Kun hän vielä oli entinen *Fiesko* – tuli *Pomeranssilehtoon*, jossa me tytöt olimme huviksemme kävelemässä, silloin oli hän kuin nuoruuden hehkuva *Apollo*, yhteen sulaneena miehekkäästi kauniin *Antinoon* kanssa. Jalona ja ihanana hän kulki ikään kuin ruhtinaallinen *Genua* tuuditteleisi hänen nuorilla olkapäillään; silmämme hiipivät varkaan tavalla hänen jäljessänsä ja säpsähtivät kuin kirkonvarkaudesta tavattuina, kun hänen salamoiva silmäyksensä kohtasi niitä. Ah! *Bella*, kuinka halukkaasti me nielimme hänen silmäyksensä! kuinka oman voiton pyyntöisesti ja tuskallisesti kateus luki jokaisen, mikä toiselle sattui! Ne lankesivat joukkoomme kuin riidanalainen kultaomena, lempeät silmät hehkuivat hurjasti, hellät rinnat sykkivät rajummin, kateus oli sopumme rikkonut.

Arabella. Minä muistan, kuinka koko *Genuan* naiset joutuivat raivoon tästä kauniista valloituksesta.

Leonoora (innostuneena). Ja nyt saan minä sanoa häntä *omakseni!* hurja, kauhea onni! *Omakseni* Genuan jalointa miestä, (suloisesti), joka täydellisenä lähti tyhjentyttömän taiteilijan kädestä, suloimmassa sopusoinnussa yhdisti itsessään kaikki sukupuolensa jaloudet. – Kuulkaa, tytöt! enhän enää voi hillitä itseäni! – kuulkaa tytöt! minä ilmaisen teille jotain (salamielisesti), ajatuksen – kun minä alttarin ääressä seisoin Fieskon rinnalla – hänen kätensä minun kädessäni – ajattelin minä näin, jota naisen *ei ole luvallinen* ajatella: – Tämä Fiesko, jonka käsi nyt on sinun kädessäsi – sinun Fieskosi – vaan hiljaa, ett'ei kukaan mies kuuntelisi, kuinka paljon me ylpeilemme hänen ylevyytensä tähteistä – tämä sinun Fieskosi – voi teitä jos eivät tunteet kohota mieltänne – *pelastaa Genuan sen tyranneista.*

Arabella (kummastuen). Ja semmoinen aatos tuli naisen päähän, hänen häpäpäivänensä.

Leonoora. Kummastele, Bella! Morsiamelle häpäpäivän ilossa! (Vilkkaammin). Minä olen nainen, mutta tunnen vereni ylhäisyyden enkä voi kärsiä, että Dorian suku kasvaa esi-isiemme yli. Lempeä Andreas – jota hyvänä pitäminen on suloista – sanottakoon häntä vaikka Genuan herttuaksi – mutta Gianettino on hänen nepaansa – hänen perillisensä – ja Gianettinolla on häijy ja ylpeä sydän. Genua vapisee hänen edessään, ja Fiesko (vaipuen surumieliseksi) Fiesko – itkekäät minua – lempiä hänen sisartansa.

Arabella. Voi surkuteltava onneton rouva.

Leonoora. Menkää nyt ja katsokaa kuinka Genualaisten epäjumala istuu juomarien ja naikkosten häpeällisessä seurassa, miellyttelee heidän korviansa siivottomilla sukkeluuksilla, kertoo heille satuja lumotuista ruhtinattarista – se on Fiesko! – Oi tyttöset! ei Genua yksin kadottanut sankariansa – myös minä menetin puolisoni.

Rosa. Puhukaa hiljempaa! Käytävässä tullaan!

Leonoora (peljästyä). Fiesko tulee! Juoskaa pois! hänen olisi vähän aikaa haikea nähdä minua. (Juoksee sivuhuoneeseen; tytöt perässä).

TOINEN KOHTAUS

Gianettino Doria, vihriäisessä valepuvussa, ja *Maurilainen* puhuvat keskenänsä.

Gianettino. Olet siis ymmärtänyt minun.

Mauri. Kyllä.

Gian. Tuo valkoisessa valepuvussa.

Mauri. Kyllä.

Gian. Minä sanon tuo valkoisessa valepuvussa.

Mauri. Kyllä, kyllä, kyllä!

Gian. Sinä saat olla häntä koskematta muualla kuin (osoittaa rintaansa) tähän.

Mauri. Olkaa huoletta!

Gian. Ja kelpo isku!

Mauri. Kylläpäähän siihen tyytyy.

Gian. (Häijysti). Ettei kreivi paran tarvitse kauvan kärsiä.

Mauri. Älkää pahaksuko – noin kuinkahan raskaalta hänen päänsä mahtaisi tuntua vaassa?

Gian. Sadan tsekiinin painoiselta.

Mauri (puhaltaa sormiensa välitse). Hui! niinkuin höyhen.

Gian. Mitä mutiset?

Mauri. Minä sanon – se on helppo työ.

Gian. Se on sinun huolesi. Se mies on kuin maneetti. Kaikki levottomat henget se vetää puoleensa. Kuule mies, käy häneen vaan oikein kiinni!

Mauri. Mutta hyvä herra – työn tehtyäni täytyy minun paikalla lähteä Venetsiaan.

Gian. Ota siis palkkasi edeltäpäin! (Viskaa hänelle vekselin).

Korkeintaan kolmen päivän perästä pitää hänen oleman kylmän. (Pois).

Mauri (ottaa vekselin lattialta). Sitä minä vasta luottamukseksi sanon!

Tuo herra uskoo minun konnan sanani ilman kontrahtia. (Menee).

KOLMAS KOHTAUS

Kalkagno ja sen takana *Sakko* molemmat mustassa puvussa.

Kalkagno. Huomaampa sinun vainuavan minun jokaista askeltani.

Sakko. Ja minä sinun niitä kaikkia minulta salaavan. Kuules *Kalkagno*! jo muutaman viikon on sinun päässäsi pyörinyt jotain, joka ei paljaastansa koske isänmaan parasta. – Minä ajattelin, veljeni, että emmeköhän me vaihtaisi salaisuuksiamme, ja lopuksi ei kumpikaan olisi kaupassa hävinnyt – Sanotko suoraan ajatuksesi?

Kalkagno. Niin mielelläni, että jos sinun korvasi ei halua käydä minun rintani sisälle, niin sydämmeni lentää puolitiessä jo kielelläni sinua vastaan. – Minä lemmin *Fieskon* kreivitärtä.

Sakko (peräytyy kummastuen). En kumminkaan noin olisi tuota pykälää selvittänyt, vaikka olisinkin mitä mahdollista aivoihini ajanut. Sinun tuumastasi pääni käy pyörälle, mutta sen käy hullusti jos onnistut.

Kalkagno. Sanotaan hänen olevan ankarimman siveyden esikuvan.

Sakko. Valetta. Hän on kirja täynnä kuivaa sisällystä. Jätä, *Kalkagno*, toinen tai toinen, puuhasi tai sydämmesi.

Kalkagno. Kreivi onuskoton hänelle. Luulevaisuus on viekkain parittaja. Jokin juoni *Dorioita* vastaan taitaa pitää kreiviä liikkeillä ja antaa minun askaroita palatsissa, sill' aikaa kuin hän nyt karkoittaa suden karjatosta, hyökkää näätä hänen kanalaansa.

Sakko. Oivasti, veljeni! Kiitos. Minultakin olet sievästi poistanut punastumisen syyn. Mitä olen hävennyt itsekseni ajatella, saatan nyt sinulle julki sanoa. Minä olen kerjäläinen, ellei *Genuan* nykyinen valtalaitos kaadu.

Kalkagno. Onko sinulla niin paljon velkoja?

Sakko. Niin äärettömästi, että elämäni lanka seitsenkertaisena jo ensi kymmeneksellä katkeisi. Vallankumous antaa minunkin vähän vapaammin hengittää, toivon ma. Jos ei se auta minua velkojani maksamaan, päästää se kuitenkin velkojani vaatimasta.

Kalkagno. Ymmärrän – ja kun vihdoin *Genua* tilaisuuden tullessa pääsee vapaaksi, antaa *Sakko* ristiä itsensä isänmaan isäksi. Kertokoompa joku tuon ränstyneen tarinan rehellisyydestä, kun heittiön häviö ja heikemallisen kiihko ratkaisee valtion kohtalon. Totta vieköön! *Sakko*, minä ihmettelen meissä molemmissa tuota hienoa ylliluonnollista sukkeluutta, joka jäsenten mätähaavojen kautta pelastaa ruumiin sydämmen. – Tietääkö *Verrina* tuumastasi?

Sakko. Niin paljon kuin isänmaan ystävän sopii tietää. *Genua* on, sen tiedät, se ratas, jossa hänen ajatuksensa rautaisella uskollisuudella pyörivät. *Fieskoa* tähtää nyt hänen kotkansilmänsä. Sinuakin hän puolittain toivoo uskalijaaseen liittoon.

Kalkagno. Hänellä on hieno nenä. Lähdetäämpä hakemaan häntä ja kohentamaan hänen vapauden-mieltänsä omallamme. (Menevät).

NELJÄS KOHTAUS

Julia tulisena, ja *Fiesko* valkoisessa viitassa, rientää hänen perässään.

Julia. Palvelijat! käskyläiset!

Fiesko. Kreivitär minne? Mitä aivotte nyt?

Julia. En mitään! En pienintäkään! (Palvelijoille) Vaununi esille!

Fiesko. Suvaitkaa, ettei niitä ajeta! Teitä on loukattu?

Julia. Mitä joutavia! Menkää! Te revitte vaatteeni reunukset palasiksi.

Loukattu? Kukahan tässä voi loukata? Menkää te vaan!

Fiesko (notkistaen toisen polvensa). En ennenkuin sanotte minulle, kuka uskalsi. – *Julia* (seisoo paikallaan kädet ojennettuina). Oh, kaunista! mainiota! Jospa joku huutaisi Lavagnan kreivittären tätä ihanaa näkyä näkemään. – Kuinka, kreivi? Missä on aviomies? Tämä asento sopisi oivallisesti rouvanne kamarissa, kun hän selailee hyväilykirjaansa ja löytää tilissä vian. Nouskaa toki ylös! Vai tahdotteko sovittaa rouvanne ynseyttä omalla imartelullanne?

Fiesko (hyppää ylös). Ylpeyttäkö? Teitä kohtaan?

Julia. Lähteä tiehensä – työntää istuimensa pois – kääntyä seljin pöytään – pöytään, kreivi, jossa minä istun.

Fiesko. Sitä ei taida antaa anteeksi.

Julia. Sen verran sitä – joutavaa! Ja onko se minun syyni, (hymyillen katselee itseänsä) että kreivin silmät ovat auki?

Fiesko. Rikos teidän kauneutenne tähden, ett'eivät ne joudu kaikkialle.

Julia. Ei rukoilemista, kreivi, missä kunnialla on sananvalta. Minä vaadin hyvitystä. Saanko sitä teiltä vai herttuan isänteestäkö?

Fiesko. Lemmen sylissä, joka teiltä pyytää anteeksi kateuden hairahdusta.

Julia. Kateuden, kateudenko? Mitähän se tuittupää tahtoo? Toivoneeko hän kauneudenaistilleen parempaa puolustusta kuin jos minä sen hyväksyn? (Ylpeästi). *Doria* ja *Fiesko*? Eiköhän Lavagnan kreivitär mahda tuntea itseänsä kunnioitetuksi, jos herttuan nepaa hänen valintaansa kadehdittavana pitäisi? (Ystävällisesti antaen kätensä kreivin suudeltavaksi). Minä otaksun, kreivi, että sen niin pidän.

Fiesko (vilkkaasti). Kova ja vielä kiusata minua! Minä tiedän, ylen ihana *Julia*, että minun teitä kohtaan pitäisi tunteman vaan kunnioitusta. Järkeni káskee minun alamaishana notkistamaan polveni *Dorian* veren edessä, mutta sydämmeni ihailee kaunista *Juliaa*. Lempeni on rikoksen tekijä, mutta samalla sankari, joka on kyllin rohkea murtamaan arvoerotuksen muurit ja lentämään ylhäälle majesteetin polttavaan aurinkoon.

Julia. Suuri, suuri kreivillinen valhe, joka käydä keikuttelee puujaloilla. Kielensä ihailee minua, sydämmensä sykkää toisen varjokuvan alla.

Fiesko. Tai paremmin, signora, se sykkää sille vastahakoisesti ja tahtoo sen tunkea pois. (Ottaa pois Leonoran varjokuvan, joka riippuu sinisessä nauhassa ja antaa *Julialle*). Pankaa oma kuvanne tälle alttarille, niin saatte särkeä tämän epäjumalan.

Julia (pistää nopeasti kuvan poveensa tyytyväisenä). Suuri uhraus! kunniani kautta! ja se ansaitsee minun kiitokseni. (Ripustaa oman kuvansa *Fieskon* kaulaan). Kas niin! orja, kanna herrasi väriä! (Menee pois).

Fiesko. *Julia* lempii minua! *Julia*! En kadehdi yhtään kuolematointa (*Riemastuen*, saliin). Tämä yö on kuolematon juhlayö, riemu saa näyttää mestaruutensa. Hei ei! helei! (Joukko palvelioita ilmaantuu). Laattiat juokoot *Kypron* nestettä, soitanto herättäköön puoli-yön sikeästä unestaan, tuhannen palavaa lamppua ajakoon aamu-auriongon pois! Ilo olkoon yleinen, riehuva tanssi täristäköön pirstaksi tuonelan vallan! (Rientää pois. Pauhaava allegro, jonka aikana esirippu kohoo, näkyy suuri, valaistu sali, jossa tanssii paljon valhepukuisia. Sivulla juoma- ja pelipöytä, joiden ääressä vieraita).

VIIDES KOHTAUS

Gianettino puolipöhnässä, Lomellino, Sibio, Senturione, Verrina, Sakko, ja Kalkagno. Kaikki valhepuvussa. Useita naisia ja ylimyksiä.

Gianettino (meluten). Mainiota! mainiota! Nämä viinit luistavat suloisesti ja meidän tyttömme tanssivat ihmeellisesti. Menköön joku teistä kertomaan pitkin Genuaa, että minä olen hilko, ja että nyt on hauska elää. – Niin totta kuin olen syntynyt! he merkitsevät tämän päivän punaisella läkillä almanakkaansa ja kirjoittavat siihen: Tänäpäivänä oli Dorian prinssi iloinen.

Vieraat (laskevat lasinsa pöytään). Tasavalta! (torventäräys).

Gianettino (heittää voimakkaasti lasinsa maahan). Tuoss' on pirstaleet. (Kolme mustaa valhepukuista hyppää ylös ja kokoontuu Gianettinon ympärille).

Lomellino (vie Gianettinoa pois päin). Armollinen herra, te puhuitte äsken minulle rouvasihmisestä, jonka kohtasitte Lorentsokirkossa.

Gian. Niin puhuinkin ja minun täytyy päästä sen tuttavaksi.

Lom. Sen taitaisin minä toimittaa teidän armollenne.

Gian. (Rivakkaasti). Teetkö sen? teetkös? Lomellino! kuules! Sinä olet äskettäin hakenut prokuraattorin virkaa. Sinä saat sen.

Lom. Armollinen prinssi, se on valtion toinen arvopaikka ja seitsemättäkymmentä aatelismiestä pyrkii siihen, kaikki rikkaampia ja arvokkaampia kuin teidän armonne alamainen palvelija.

Gian. (Katsoo häneen ynseästi). Turmio ja Doria! Sinusta pitää tuleman prokuraattori. (Kolme mustaa valhenaamaa käy eteenpäin). Genuan aateliko? Kantakoot he kaikki esi-isänsä ja vaakunansa yhtäkaa vaakaan, tarvitaanko muuta kuin yksi karva setäni harmaasta parrasta, lennättämään koko Genuan aateliston ilmaan! Minä *tahdon* ja sinusta *täytyy* tulla prokuraattori, ja siinä on niin paljon kuin kaikki neuvoskunnan äänet.

Lom. (Hiljaa). Tyttönen on Verrina-nimisen miehen ainoa tytär.

Gian. Tyttö on sievä, ja tuo hänet tänne.

Lom. Armollinen herra itsepintaisimman tasavaltalaisen ainoa lapsi.

Gian. Mene hiiteen tasavaltalaiseni! Vasallin viha ja minun kiihkoni! Pitäisikö muka valotornin kaatuman, kun poikanulikat sitä karinkaukaloilla nakkelevat. (Kolme mustaa valhepukuista lähenee isosti liikutettuina). Senkötähden Andreas-herttua on saanut arpensa näiden tasavaltalaisrenttujen tappeluissa, että hänen nepaansa täytyisi kerjätä heidän lastensa ja morsiantensa suosiota? Turmio ja Doria! tämän himoa pitää heidän nielemän, taikka minä istutan setäni haudalle hirsipuun, jossa heidän genualainen vapautensa kuoliaksi sätkii. (Kolme valhepukuista perääntyy).

Lom. Tyttö on nyt yksin. Hänen isänsä on täällä ja on yksi noista kolmesta valhepukuisesta.

Gian. Paraiksi Lomellino. Vie minä paikalla sinne.

Lom. Mutta te etsitte huvitarta ja löydätte hellettären.

Gian. Väkivalta on paras puhemies. Vie minä vaan heti sinne; minä tahdon nähdä sen tasavaltalaisen koiran, joka hyökkää Doria-karhun päälle. (Kohtaa ovela Fieskon). Missä on kreivitär?

KUODES KOHTAUS

Edelliset ja Fiesko.

Fiesko. Minä nostin hänet vaunuihin. (Tarttuu Gianettinon käteen ja painaa sitä rintaansa). Prinssi, nyt olen kahdenkertaisesti sidottu teihin. Gianettino hallitsee päätäni ja Genuaa, sydäntäni hänen armainen sisarensa.

Lomellino. Fiesko on vallan epikurilaiseksi muuttunut. Suuri maailma on teissä menettänyt paljon.

Fiesko. Mutta Fiesko ei suuressa maailmassa mitään. Eläminen on haaveilua, viisas olla, Lomellino on suloisesti haaveilemista. Sopiiko sitä paremmin tehdä kruunun jyrinässä, jonka valtapyyrät iankaiken korvia täristävät, kuin ihanasti riutuvan naisen rinnoilla. Gianettino Doria hallitkoon Genuaa. Fiesko lempii.

Gianettino. Lähde jo Lomellino! puoliyö tulee; aika joutuu. Lavagnan kreivi! kiitämme pidoistanne. Minä olen tyytyväinen.

Fiesko. Prinssi, siinä on kaikki mitä toivon.

Gianettino. Siis hyvää yötä! Huomenna on pidot Dorialla ja Fiesko on kutsuttu. Joudu prokuraattori!

Fiesko. Soittoa! Valoa!

Gianettino. (Ynseästi kolmen valhepukuisen sivuitse). Tilaa herttuan nimelle.

Yksi valhepukuisista (mumisee narkästyneenä). Hiidessä! Ei milloinkaan Genuassa!

Vieraat (liikkeellä). Prinssi lähtee. Hyvää yötä, Lavagna!

SEITSEMÄS KOHTAUS

Kolme mustaa valhepukuista ja Fiesko; äänettömyys.

Fiesko. Minä huomaan täällä vieraita, jotka eivät ota osaa pitojeni iloon.

Valhepukuiset (murisevat suuttuneina). Montakin.

Fiesko. Sallisiko hyväntahtoisuuteni, kenenkään Genualaisen täältä tyytymätönnä lähtevän? Joutuun, palvelijat, tanssit pitää uudistettaman ja suuret maljat täytettämän. En tahtonut, että kellään olisi täällä ikävä. Saanko leikkitulituksilla ilahuttaa silmiänne? Tahdotteko kuulla hovinarrini kujeita? Vai ehkä löydätte huvitusta rouvasväkeni puolella? Tai ruvetaanko Faraota pelaamaan aikamme kuluksi?

Valhepukuinen. Me olemme tottuneet sitä työhön käyttämään.

Fiesko. Se on miehen vastaus ja sen antaa Verrina!

Verrina (ottaa pois naamuksen). Fiesko tuntee ystävänsä valhepuvussakin paremmin kuin he hänen sellaisenaan.

Fiesko. Sitä en ymmärrä. Mutta mitä on suruhuntu käsivarrellasi? Olisiko Verrina saattanut hautaan jonkun, josta ei Fiesko tietäisi mitään.

Verrina. Surusanomat eivät sovi Fieskon iloisissa pidoissa.

Fiesko. Mutta kun ystävä sitä pyytää! (Pusertaa hänen kättänsä lämpimästi). Kallis ystäväni! kuka meiltä molemmilta on kuollut?

Verrina. Molemmilta! molemmilta! Aivan totta! Mutta kaikki lapset eivät sure äitiänsä.

Fiesko. Sinun äitisi on jo aikaa mullassa maannut.

Verrina (painavasti). Minä muistan Fieskon nimittäneen minua veljeksensä, koska olin hänen isänmaansa poika.

Fiesko (leikillisesti). Vai sitä se on! Siis paljasta pilaa!

Murhepuvussa Genuan tähden! Todellakin on Genualla viimeiset käsissä.

Tuo ajatus on outo ja uusi. Veljemme Verrina rupee pilapääksi.

Kalkagno. Onko se toden perästä sanottu, Fiesko?

Fiesko. Totta kai! Juuri niin! Vieläpä kuivasti ja itku suulla. Pila ei tunnu miltään, jos pilanpuhuja itse nauraa. Naama kuin maahanpanijaisiin käskijällä! Empä olisi luullut järeää Verrinaa vanhoilla päivillensä noin hupaiseksi loilaksi.

Sakko. Käy pois, Verrina! Ei hän enää meihin kuulu.

Fiesko. Hauskaa vaan, maanmies! Ollaan kuin kavalat perilliset, jotka parkuen käyvät parin perässä ja sitä lujemmin nauravat nenäliinaansa. Tosin kenties saamme sen sijaan kovan äitipuolen. Olkoon niinkin, me annamme hänen riidellä ja elämme hauskaasti.

Verrina. Taivas ja tuonela! emmekä tee mitään! Fiesko! minne olet joutunut? mistä haen nyt suurta tiranninvihaajaa? Minä muistan, kuinka kruunun näkeminen rupesi jäseniäsi katkomaan. Tasavallan langennut poika! sinä saat vastata, että minä kuolemattomuuteni tähden en anna rahtuakaan, koska aika henkiäkin kuluttaa.

Fiesko. Aina sinä joutavia houraillet. Pistäköön hän Genuan taskuunsa ja kaupitelkoon tunislaisille merirosvoille. Mitä me siitä! Me maistelemme Kypron viiniä ja katselemme kauniita tyttöjä.

Verrina (katsoo häneen vakaasti). Onko se sinun vakaa ajatuksesi?

Fiesko. Miks'ei ystäväni? Onko hauskaa olla laiskan, suuriluisen eläimen, tasavallan, jalkana. Kiitä häntä, joka antaa sille siivet ja päästää jalat virkavapaiksi. Gianettino Doriasta tulee herttua. Valtio-asiat eivät enää tee päitämme harmaiksi.

Verrina. Fiesko! Onko se sinun totinen vakaa ajatuksesi?

Fiesko. Andreas julistaa nepaansa pojakseen ja tavaransa perilliseksi, kuka olisi niin hullu, että riiteleisi häneltä perintöoikeutta hänen valtaansa?

Verrina (kovin pahoillansa). Siis tulkaa Genualaiset! (Jättää nopeasti Fieskon, toiset seuraavat).
Fiesko. Verrina! Verrina! tasavaltalainen on kova kuin kivi. —

KAHDEKSAS KOHTAUS

Fiesko ja Outo valhepukuinen.

Valhepukuinen. Onko teillä, Lavagna, minuutti aikaa?

Fiesko (ennättäen). Tunti teille!

Valhepukuinen. Olkaa siis niin armollinen ja käykää kanssani kaupungin ulkopuolelle.

Fiesko. Kymmenen minuutin päästä on puoli-yö.

Valhepukuinen. Kreivi, olkaa niin armollinen.

Fiesko. Minä käsken hevosia valjastamaan.

Valhepukuinen. Tarpeetonta! Minä lähetän edeltäpäin yhden. Useampaa ei tarvita, sillä toisen vaan luulen palaavan.

Fiesko (hämmästyen). Kuinka?

Valhepukuinen. Teiltä vaaditaan verinen vastaus itkevän kyyneleille.

Fiesko. Kenenkä kyyneleille?

Valhepukuinen. Erään Lavagnan kreivittären. Minä tunnen sangen hyvin sen naisen ja tahdon tietää millä on hän ansainnut joutua hupsun uhriksi?

Fiesko. Nyt ymmärrän. Saanko tietää tämän eriskummallisen vaatijan nimen.

Valhepukuinen. Se on sama, joka kerran ihaili neiti Siboa, vaan väistyi sulhasen Fieskon tieltä.

Fiesko. Scipio Bourgognino!

Bourgognino (ottaa pois naamuksen). Ja on tässä nyt pelastamassa kilpailijan tieltä väistynyttä kunniaansa, koska tuo kyllä alhaisesti ajatellen itse helleyttä kiusaa.

Fiesko (syleilee häntä innolla). Jalo nuorukainen! puolisoni kärsimyksille kiitos näin arvoisaan tuttavuuteen pääsemisestä. Minä tunnen ylevän vihanne, mutta en ryhdy otteluun.

Bourgognino (perääntyy askeleen). Olisiko Lavagnan kreivi pelko uskaltamaan minun miekkani esikoisia vastaan?

Fiesko. Bourgognino! koko Ranskan sotavoimaa, vaan en teitä vastaan!

Minä kunnioitan sitä rakasta liekkiä vielä rakkaamman olennon puolesta.

Tahto ansaitsisi laakeriseppeleen, mutta työ olisi lapsellista.

Bourgognino (yltyneenä). Lapsellistako? Pahasti kohdeltuna nainen ei voi *muuta kuin itkeä* – Miksikä on mies?

Fiesko. Tavattoman hyvin sanottu, mutta minä en ryhdy otteluun.

Bourgognino (kääntää hänelle selkensä, aikoen mennä). Minä pidän teitä halpana.

Fiesko (vilkkaasti). Ette totisesti, nuorukainen! milloinkaan, vaikka siveyttä rahalla ostettaisiin (tarttuen ajattelevasti hänen käteensä). Oletteko koskaan tuntenut minua kohtaan jotain, jota sanotaan – miten sanoisin – kunnioitukseksi?

Bourgognino. Olisinko minä väistynyt miehen tieltä, jota en olisi pitänyt ensimmäisenä miehistä?

Fiesko. Siis ystäväni, kerran kunnioitukseni ansainnutta miestä – opettelisin hiljallensa halveksimaan. Minä luulin toki mestarin paulan taitehikkaammaksi kuin että se niin kohta pisti satunaisen koettelijan silmiin. Menkää kotia Bourgognino ja ottakaa aikaa miettiänne, miksi Fiesko tekee näin eikä toisin. (Bourgognino menee ääneti pois). Hyvästi, jalo nuorukainen! Kun nämät liekit lyövät isämaalle, seisokoot lujina Doriat.

YHDEKSÄS KOHTAUS

Fiesko ja Maurilainen, joka astuu arasti sisälle ja katselee huolellisesti ympärillensä.

Fiesko (katsoo terävästi ja kauvan hänen silmiinsä). Mitä sinä tahdot ja kuka olet?

Mauri (niinkuin ylempänä). Tasavallan orja.

Fiesko. Orjuus on kurja elinkeino. (Katsoo häneen yhä terävästi). Mitä etsit?

Mauri. Herra minä olen rehellinen mies.

Fiesko. Ei olekaan liikaa, että nostat sen kilven kasvoillesi, mutta mitä sinä etsit?

Mauri, (koettaa käydä lähemmäksi. Fiesko väistää). Herra, en minä ole lurjus.

Fiesko. Hyvä on että lisäät sen, – eikä sentään ole hyvä.

(Kärsimättömästi). Mutta mitä etsit?

Mauri, (lähenee taas). Oletteko te Lavagnan kreivi?

Fiesko (ylpeästi). Genuan sokeat tuntevat minun askeleeni. Mitä sinä kreivistä tahdot?

Mauri. Olkaa varoillanne, Lavagna. (Aivan hänen luoksensa).

Fiesko (juoksee toiselle puolen). Niin tosiaan olenkin.

Mauri, (niinkuin ennen). Teille ei aivota juuri hyvää, Lavagna.

Fiesko (väistyy taas taaksepäin). Sen minä huomaa.

Mauri. Varokaa itseänne Dorialta.

Fiesko (lähenee häntä tutummin). Kuule mies, lienenko tehnyt sinulle väärin? Sitä nimeä minä todellakin kamoksen.

Mauri. Siis paetkaa sitä miestä. Osaatteko lukea?

Fiesko. Liukas kysymys! Oletpa ollut monen aateluksen pakeilla. Onko sinulla kirjoitusta?

Mauri. Teidän nimenne ynnä monen syntipukin. (Kurottaa hänelle lapun ja hiipii aivan hänen lähellensä. Fiesko käy peilin eteen ja kurkistelee paperia. Mauri, kiertää väijyen hänen ympärillensä, vetää vihdoon puukon ja aikoo pistää).

Fiesko (kääntyy äkkiä ja tarttuu Maurin käteen). Hiljaa, vintiö! (tempaa häneltä puukon).

Mauri, (lyöden hirveästi jalkaansa). Perhana! Pyydän anteeksi! (aikoo mennä).

Fiesko (tarttuen häneen huutaa kovasti). Stefano! Drullo! Antonio! (Käy Maurin kurkkuun). Pysy paikallasi, hyvä veikkonen! Helvetillistä konnutta! (Palvelijat tulevat). Seiso ja vastaa! Sinä olet kelvottoman työn tehnyt, keltä palkkasi vaadit?

Mauri, (monesti turhaan koetettuansa päästä käsistä, päättävästi). Ei minua korkeammalle hirtetä kuin hirsipuu on.

Fiesko. Ei, lohduta itseäsi! Ei kuun sarviin, vaan kyllä kuitenkin niin korkealle, että hirsipuu sinusta näyttää nuppineulalta. Kuitenkin oli sinun aikomuksesi järin viisas uskoakseni sitä sinun päähäsi. Sano siis kuka sinun on palkannut?

Mauri. Roistoksi saatte mua soimata, mutta tylsämpään nimestä en huoli.

Fiesko. Onko eläin kopea? Eläin, sano kuka sinun on palkannut?

Mauri, (miettien). Hm! Enhän minä kumminkaan yksistäni narri liene! Kuka minun on palkannut? – ja olihan niitä sentään vaan sata laihaa tsekiniä. – Kuka minun on palkannut? – Prinssi Gianettino.

Fiesko (vihastuneena käyden edes takaisin). Sata tsekiniä eikä enempää. Fieskon päästä. (Ilkeästi). Häpeä sinä Genuan prinssi! (Rientää laatikon luo). Täss'on sinulle, mies tuhannen, ja sano herrallesi, että hän on saituri murhamies.

Mauri (katselee häntä kiireestä kantapäähän).

Fiesko. Sinä arvelet, mies!

Mauri, (ottaa rahat, panee ne pois ja ottaa taas, katsellen häntä aina enenevällä kummastuksella).

Fiesko. Mitäs teet, mies?

Mauri, (heittää päättävästi rahat pöydälle). Herra, noita rahoja en minä ole ansainnut.

Fiesko. Riiviö, hirsipuun olet ansainnut! Suututettu norsu tallaa ihmisiä eikä matoja. Sinun minä hirtättäisin, jos se vaan maksaisi minulle muuta kuin kaksi sanaa.

Mauri, (iloisesti kumartaen). Herra on liian hyvänlainen.

Fiesko. Alköömpä sinulle! Minua vaan huvittaa, että voin tehdä sinun kaltaisesi roiston joksikin, vaikka olemattomaksi ja sen tähden pääset vapaaksi, ymmärrä oikein. Sinun onnistumaton aikeesi on minulle taivaallisena todistuksena, että olen määrätty johonkin suureen ja sentähden olen armollinen ja sinä pääset vapaaksi.

Mauri, (vilpittömästi). Malttakaa, Lavagna! Kunnia kuin kunnia! Jos tällä niemellä hengittelee joku, jolla on mielestänne liika kurkku, käskekää! ja minä katkaisen sen ilmaiseksi.

Fiesko. Kohtelias eläin! Tahdot toisten kurkuilla kiittää omastasi.

Mauri. Herra, me emme ota ilmaiseksi mitään. Meidän ruumiissamme on kunniaa.

Fiesko. Kurkunleikkaajan kunnia!

Mauri. On kaiketi tulen kestävämpi kuin teidän kunniallisien ihmisten: he rikkovat vannomansa valat, me pidämme ne tarkoin pirulle.

Fiesko. Sinä olet ilveikäs konna.

Mauri. Hauskaa, että miellytän teitä. Koetelkaahan minua, niin opitte tuntemaan miehen, joka päättää pahkaa tekee kokeensa. Käskekää minua. Minä näytän teille todistuksen kustakin veijarin ammatista alimmasta ylimpään asti.

Fiesko. On heitä joitakin. (Istuu). Niin muodoin veijaritkin tunnustavat lakia ja arvo-erotusta. Annapas kuulla alimmaisesta.

Mauri. Hyi, armollinen herra! Se on pitkäkyntisten halpa arvoinen joukko. Kurja ammatti, josta ei synny yhtään suurta miestä; tekee työtä vedellä ja leivällä, haaskaa raippametsää ja ylenee – korkeintaan hirsipuuhun.

Fiesko. Kaunis loppu. Utelempa nyt parempaa.

Mauri. Siihen kuuluu *salakuultelijat* ja *kavaltajat*. Arvokkaita herroja, joille ylhäiset kallistavat korvansa ja joilta he saavat kaikkitietäväisyytensä, jotka imevät kuin iilimadot, särpivät sydämestä myrkyn ja sylkevät sitä asianomaisille.

Fiesko. Minä tunnen sen – jatka!

Mauri. Arvojärjestyksessä seuraavat nyt salapetturit, myrkynsekoittajat ja kaikki ne, jotka kauvan hyvittelevät miestänsä ja se vihdoinkin väjyksistä sieppaavat. Pelkuria raukkoja ovat ne usein, mutta kuitenkin miehiä, jotka oppipalkaksi lupaavat sieluparkansa pirulle. Tässä oikeus tekee jo vähän muutakin, pistää heidän jäsenensä pyörille ja istuttaa heidän vikurinpänsä seipääseen. Tämä on kolmas arvokunta.

Fiesko. Mutta sano milloin sinun arvosi tulee?

Mauri. Te olette, armollinen herra, juuri jäljillä. Minä olen käynyt näiden kaikkien lävitse. Älyni riensi aikaisin joka aidan poikki. Eilen illalla tein mestariteokseni kolmannessa, hetki sitten olen keltainen mies neljännessä.

Fiesko. Ja se olisi?

Mauri, (vilkkaasti). Se on mieskunta, (tulisesti), joka neljän seinän sisältä etsii miehensä, raivaa tiensä vaarojen läpi, käy paikalla hänen henkeensä, ensi tervehdyksellensä säästää häneltä suurikiitoksen toisesta. Meidän kesken! niitä miehiä sanotaan vaan helvetin varapostiksi. Kun saatana himoitsee, ei tarvita muuta kuin viittaus ja hänellä on paisti vielä lämminnä.

Fiesko. Sinä olet paatunut peto. Semmoista juuri olen kaivannutkin.

Anna kätesi minä pidän sinun luonani.

Mauri. Tottako vai pilaa?

Fiesko. Täyttä totta ja annan sinulle tuhannen tsekiniä vuodessa.

Mauri. Kylliksi, Lavagna, minä olen teidän ja hiiteen koko erityiselämä. Käyttäkää minua mihin tahdotte. Vainukoirananne, villakoirananne, kettunanne, kärmeenänne, parittajananne ja pyöveli-palvelijana. Herra kaikkiin, mutta henkeni kaupalla! älkää mihinkään kunnialliseen – siinä olen kömpelö kuin pölkkö.

Fiesko. Ole huoletta! En minä tee sudesta lampuria. Kulje siis heti huomenna pitkin Genuaa ja tutki valtion ilmaa. Tiedustele tarkoin mitä hallituksesta tuumaillaan ja mitä Dorioista kuiskataan; urki samalla mitä kansalaiseni pitävät minun joutilas-elämästäni ja lemmen seikkailustani. Tulvauta viiniä heidän aivoihinsa, kunnes sydänten tuumat puhkeavat. Tässä on rahaa. Etsi sillä silkkikauppiaita.

Mauri, (katsoo häneen arvelevasti). Herra – Fiesko. Ei tässä tarvitse peljätä yhtään kunniallista olevan. Mene! ja kutsu koko joukkosi apuun! Huomenna tahdon kuulla uutisesi. (Menee).

Mauri, (huutaa hänen jälkeensä). Luottakaa minuun. Nyt on vasta kello neljä. Huomenna kahdeksalta saatte kuulla uutisia niin paljon kuin mahtuu kaksikertaa 70 korvaan. (Menee).

KYMMENES KOHTAUS

Verrinan huone.

Bertta seljin sohvassa, pää käsiin vaipuneena. *Verrina* astuu synkkänä sisälle.

Bertta (peljästyä ja hyppää ylös). Siunatkoon! Tuossa hän on!

Verrina (seisoo hiljaa, katsoo häntä oudoksuen). Isäänsäkö tyttäreni peljästy?

Bertta. Älkää tulko! Antakaa minun paeta! Isäni, te olette peljättävä.

Verrina. Ainoa lapseniko pelkäisi minua?

Bertta (heittää häneen syvän katseen). En! Täytyyhän teillä vielä olla tytär!

Verrina. Painaako helleyteni sinua liian raskaasti?

Bertta. Isä, maahan.

Verrina. Kuinka? millainen vastaan-otto, tyttäreni! Ennen kotia tullessani, vuorten painoja sydämelläni, hyppäsi Berttani minua vastaan ja naurullansa ajoi ne pois. Tyttäreni, tule minun syliini. Sinun hehkuvalla rinnallasi lämpiää taas minun sydämeni jäätymästä isänmaan kuolin vuoteella. Oi minun lapseni! Tänä päivänä olen tehnyt tilin kaikista luonnon huvista ja (sangen raskaasti) ainoastaan sinä olit minulla jäljellä niistä.

Bertta (silmäten häntä pitkään). Onneton isä!

Verrina (syleillen häntä kovasti). *Bertta*, minun ainoa lapseni! *Bertta* minun viimeinen toivoni! – Genuan vapaus on mennyt – Fiesko on mennyt – (likistäen häntä kovemmin ja myristen hampaitten välistä). Hekumaanko sinä – .

Bertta (riimaseikse hänen sylistänsä). Ah Herra! Te tiedätte!

Verrina (seisoo vavisten). Mitä?

Bertta. Kunniani – *Verrina* (vimmastuneena). Mitä?

Bertta. Yöllä – *Verrina* (raivossa). Mitä?

Bertta. Väkivaltaa! (vaipuu sohvaan).

Verrina (pitkän synkän äänettömyyden perästä, kolkolla äänellä). Vielä yksi henkäys, tyttäreni – viimeinen! (Kalealla murtuneella äänellä) Kuka?

Bertta. Voi minua! älkää noin kalman muotoisena vihassa! Herra auta! hän änkyttää ja vapisee.

Verrina. Enhän minä tietänyt – tyttäreni! kuka?

Bertta. Rauhoittukaa rakas, kallis isäni!

Verrina. Kuka? (vaipumaisillaan hänen eteensä).

Bertta. Valhepukuinen.

Verrina (peräytyä, rajusti mietittyänsä). Ei! ei niin! Se ei ole järjellinen ajatus, (nauraa kamalasti). Vanha houkko! ikäänkuin kaikki myrkky (*Bertalle*, tointuneemmin) yhdestä kärmeestä lähtisi. Minun kokoiseniko vai vähempi?

Bertta. Isompi.

Verrina (äkkiä). Mustat hiukset ja kiharat?

Bertta. Nokimustat ja kiharat.

Verrina (ulonee hänestä hoiperrellen). Voi päätäni! päätäni! Äänensä?

Bertta. Karkea ja vahva.

Verrina (kiivaasti). Minkä värinen? – En, enempiä en huoli kuulla! – päällysvaate – minkä värinen?

Bertta. Kaiketi vihriäinen.

Verrina (pitää molemmat kätensä silmäinsä edessä ja horjuu sohvaan). Ole rauhassa tyttäreni. Minua vaan viimaa. (Kätensä vaipuvat. Kasvonsa kalman kalpeat).

Bertta (käsiä väännellen). Ah voi! tämä ei ole enää isäni.

Verrina (äänettömyyden perästä, katkerasti nauraen). Niin oikein! niin oikein! Pelko *Verrina*! – että ilkiö iski lakien pyhyyteen – oli sinulle liian laimea vaatimus – Ilkiön piti iskemän vielä sinun

veresi pyhyyteen – (Lentää ylös). Kutsu joutuen Nikoloa – Lyijyä ja kruutia – taikka odotas minä mietin toisin – paremmin. – Tuo miekkani tänne, rukoile! (Lyöden kätensä otsaansa). Vaan mitä aivonkaan?

Bertta. Isä, minä pelkään kovasti.

Verrina. Tule istumaan viereeni. (Painavasti). Bertta – kerro minulle Bertta, mitä teki harmaapää Roomalainen, kun hänen tyttärensä myös – kuinka sanoisin – myös oli niin? – Kuule, Bertta, mitä Virginius sanoi riutuneelle tyttärellensä?

Bertta (kauhistuksella). En minä tiedä mitä hän sanoi?

Verrina. Hupsu! – Ei hän mitään sanonut. (Hypäten äkkiä ylös, tarttuu miekkaan). Uhripuukkoon hän tarttui.

Bertta (sysää peljästyneenä hänen syliinsä). Voi, mitä aivotte tehdä?

Verrina (viskaa miekan kamariin). En! vielä on oikeutta Genuassa!

YHDESTOISTA KOHTAUS

Sakko, Kalkagno ja edelliset.

Kalkagno. Verrina joutuun! Ole valmis! Tänään alkaa. Genuan tasavallan vaali viikko. Me hankimme aikaisin neuvoskuntaan valitsemaan uusia senaattoreja. Kaduilla vilisee väkeä. Koko aateli tulvaa raatihuoneeseen. Seuraathan meitä (pilkallisesti) näkemään vapautemme voittoriemua.

Sakko. Salissa on miekka. Verrina katselee hurjasti. Berttan silmät punoittavat.

Kalkagno. Totta siunatkoon! nyt minäkin huomaan – Sakko – täällä on käynyt onnettomasti.

Verrina (tuo kaksi istuinta). Istukaa.

Sakko. Ystävämme, sinä säikäytät meitä.

Kalkagno. Noin en ole nähnyt sinua, ystäväni, milloinkaan. Jos ei Bertta olisi itkenyt, kysyisin: sortuuko Genua?

Verrina (hirmuisena). Sortuuko! Istukaa.

Kalkagno (säikähtyneenä, istuvat molemmin). Mies, puhu meille!

Verrina. Kuulkaa!

Kalkagno. Sakko, mitä aavistan!

Verrina. Genualaiset – te molemmin tiedätte minun nimeni vanhaksi. Teidän esi-isänne ovat minun esi-isäni lievettä kantaneet. Isäni taistelivat valtion tappeluissa. Äitini olivat Genuan naisten esikuvia. Kunnia oli ainoa tavaramme ja se kulki perintönä isältä pojalle – vai kuka tietää toisin olleen?

Sakko. Ei kukaan.

Kalkagno. Totisesti, ei kukaan.

Verrina. Minä olen sukuni viimeinen. Vaimoni lepää haudassa. Tämä tytär on ainoa liittomme pantti. Genualaiset te tiedätte kuinka minä häntä kasvatin. Nouseeko kukaan minua syyttämään huolettomuudesta Berttaani kohtaan?

Kalkagno. Sinun tyttäresi on esikuva maassa.

Verrina. Ystäväni! minä olen vanha mies, jos kadotan tämän, ei minulla ole toiseen toivoa. Minun muistoni sammuu. (Hirmuisella tavalla kääntyen). Minä olen hänen kadottanut. Häväisty on minun sukuni.

Molemmat (liikutettuina). Herra varjelkoon siitä! (Bertta vaikeroi sohvassa).

Verrina. Älä epäile tyttäreni! nämä ovat urhoollisia kunnon miehiä. Jos nämä sinua itkevät, jossakin verta vuotaa. – Miehet, älkää niin hämmästyneiltä näyttäkö! (Pitkään ja painolla). Joka Genuan kytkee, voipahan se neidon voittaa.

Molemmat (hyppäävät ylös ja heittävät sivulle istuimensa). Gianettino Doria!

Bertta (kirkaisee). Langetkaa muurit minun päälleni! Minun Scipioni!

KAHDESTOISTA KOHTAUS

Edelliset ja Bourgognino.

Bourgognino (innoissansa). Hyppää ylös, neito! Riemusanoma! – Jalo Verrina! nyt lasken korkeimman onneni teidän kielellenne. Jo kauvan olen tyttärsenne rakastanut enkä uskaltanut pyytää hänen kättänsä, koska koko omaisuuteni ui epävakaisilla laudoilla Koromondelista. Nyt juuri kiittää Fortuna-laivani ehjänä satamaan ja tuo, niinkuin he sanovat, äärettömiä aarteita. Olempa rikas mies. Antakaa minulle Bertta, minä te'en hänen onnelliseksi. (Bertta peittää kasvonsa. Pitkä äänettömyys).

Verrina (arvelevasti Bourgognille). Nuorukainen, haluatko heittää sydämesi allikkoon?

Bourgognino (tarttuu miekkaansa, vaan peräyttää äkkiä kätensä). Niinkö sanoo isä?

Verrina. Niin sanoo jokainen Italian roisto. – Pidätkö hyvänäsi toisen vierastimisen jätteet?

Bourgognino. Älkää minua houruksi tehkö, harmaapää?

Kalkagno. Bourgognino, totta puhuu harmaapää.

Bourgognino (hypäten ylös syöksee Berttaa päin). Tottako hän puhuu?

Minunko olisi naikkonen veijannut.

Kalkagno. Bourgognino, älä sinnepäin! Tyttö on puhdas kuin enkeli.

Bourgognino (seisahtuu hämmästyneenä). Iankaikkisen toivoni kautta! puhdas eikä puhdas! En sitä käsitä. – Te katselette toisianne ja olette mykkinä. Jokin luonnoton ilkityo vapisee teidän taintuvilla kielillänne. Rukoilen teitä, älkää järkeäni himmentäkö! Puhdas hän olisi! kuka sanoi puhdas?

Verrina. Minun lapseni on syytön.

Bourgognino. Siis väkivaltaa! (Tempaa miekan lattialta). Genualaiset, maailman syntien kautta! Mistä? mistä löydän ryöväriin?

Verrina. Juuri sieltä, mistä Genuan varkaan. – (Bourgognino jähmistyy. Verrina käy ajatuksissansa edes takaisin sitten seisahtuu hän). Jos oikein ymmärrän, niin minun Berttani kautta Genua pelastetaan! (Käy Bertan luo ja levittää vitkallensa suruhunnun käsivarreltansa, sitten juhlallisesti). Siksi kun Dorian sydänveri on sinun kunniastasi pesnyt tämän häpeäpilkun, ei pidä yhtään päiväsädettä näille poskille lankeaman. Siksi (heittää hunnun hänen päänsä päälle) ole sokea! (Äänettömyys. Toiset katselevat häntä vaieten ja hämmästyneinä. Verrina laskee kätensä Bertan pään päälle, juhlallisemmin). Kirottu olkoon hengittämäsi ilma! sinua virkistävä uni! Kaikki ihmiselimen kohtelu, joka sinua kurjuudessaasi lohduttaa! Mene huoneeni alimmaiseen loukkoon. Valita, ulvo, kuluta aikasi murheessa. (Pysähtyy kauhistuksesta). Elämäsi olkoon kuoleman madon tempovaa kiemuroimista – kova, runteleva taistelu elon ja kuolon välillä. – Tämä kirous painakoon sinua siihen asti kuin Gianettinon henki viimeisen kerran korisee. Jos ei, niin se sinua seuraa niinkauvan kuin löydetään iankaikkisuuden ympyrän molempien päitten yhtymys. (Kolkko äänettömyys. Kaikkien kasvoilla kauhistus. Verrina katsoo jäykästi ja terävästi jokaista).

Bourgognino. Julma isä! mitä teitte? Näin hirmuisen kamalan kirouksen syyttömälle tyttöraukallenne!

Verrina. Tosin se kaiketi on hirveätä, sinä hellä sulhanen? (Erin painavasti). Kuka teistä nyt nousee vielä kylmäkiskoisesti viivytyksestä jaarittelemaan? Genuan kohtalo riippuu minun Bertastani. Isän sydämeni vastaa minun kansalaisvelvollisuudestani. Kuka meistä nyt on pelkuri viivyttämään Genuan vapauttamista, koska hän tietää tämän syyttömän karitsan sanomattomalla tuskalla maksavan hänen pelkonsa! – Minä en armahda lastani ennenkuin Doria maassa kierii, vaikka keksisin kidutuksia kuin pyöveli, vaikka ihmissyöjään piinapenkillä teurastaisin tämän viattoman karitsan. – Te vapisette – vaaleina kuin haamut te kurkistelette minua – Vielä kerran, Scipio! minä säilytän hänen sinun tiranninmurhasi panttivankina. Tähän kalliiseen nauhaan minä sidon sinun, minun ja teidän velvollisuutenne. Genuan hirmuvaltijaan pitää kaatuman taikka tyttö epätoivossa kuoleman. Minä en peräytä.

Bourgognino (lankee Bertan jalkoihin). Ja kaatuman hänen pitää – kaatuman Genuan tähden kuin uhri-eläimen. Niin totta kuin tämän miekan pyöritän Dorian sydämessä, niin totta tahdon ylkänä sinun huuliasi suudella. (Nousee).

Verrina. Ensi pari, jonka koston henget vihkivät. Antakaa kätenne toisillenne! Jos Dorian sydämessä miekkasi pyörität, ota hän, hän on sinun!

Kalkagno. Tässä vielä yksi Genualainen lankeaa polvillensa ja asettaa pelottavan teräksensä viattomuuden jalkoihin. Löytäköön Kalkagno niin totta onnen tien, kuin tämä hänen miekkansa löytää Dorian elämän polun. (Nousee).

Sakko. Viimeksi vaikka yhtä päättävänä laskee polvillensa Rafaeli Sakko. Jos tämä välkkyvä rautani ei aukaise Bertan vankiutta, älköön minun elämäni viimeistä rukousta kuultako! (Nousee).

Verrina (ilahtuneena). Genua kiittää minussa teitä, ystäväni! Mene tyttäreni! Iloitse olemastasi isänmaan suuri uhri!

Bourgognino (halaa menevää Berttaa). Mene! Luota Jumalaan ja Bourgogninoon. Yhtenä ja samana päivänä on Bertta ja Genua vapaa.

(Bertta pois).

KOLMASTOISTA KOHTAUS

Edelliset paitsi Bertta.

Kalkagno. Sana vielä, Genualaiset, ennenkuin menemme pitemmälle.

Verrina. Sen arvaan.

Kalkagno. Riittääkö neljä isänmaanystävää kukistamaan tiranniuden vahvan kyykäärmeen? Eikö täydy yllyttäämme kansaa ja vetää aatelin puolellemme?

Verrina. Ymmärrän! Kuulkaa siis, minulla on kauvan ollut palkalla maalaaja, joka tuhlaa kaiken taitonsa Appius Klaudiuksen kukistamisen maalaamiseen. Fiesko ihailee taidetta, innostuu ylevistä nävyistä. Viedään se maalaus hänen palatsiinsa ja ollaan läsnä hänen sitä katsellessansa. Kenties se näky hänen taas herättää haltioihinsa – Kenties – Bourgognino. Mitä hänestä! Lisää vaaraa älä apua, sanoo sankari. Minä olen jo kauvan tuntenut rinnassani jotain, joka ei mihinkään tahtonut tyytyä. – Mitä se oli, nyt yhtäkkiä tiedän – (Sankarillisesti hypäten). Minun on tyranni.

(Esirippu)

TOINEN NÄYTÖS

Etuhuone Fieskon palatsissa.

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Leonoora ja Arabella.

Arabella. Ei, sanon minä, Te näitte väärin. Luulevaisuus hairautti silmänne.

Leonoora. Se oli Julia ilmi elävänä. Älä uskottele minua. Minun kuvani riippui sinisessä nauhassa, tämä oli ihan tulipunainen. Minun onneni on ratkaistu.

TOINEN KOHTAUS

Edelliset ja Julia.

Julia (astuu teeskennellen huoneeseen). Kreivi tarjosi minulle palatsinsa katsellakseni juhlakulkua raatihuoneeseen. Aikani käy ehkä pitkäksi. Huvittakaa minua, rouva, siksi kun shuklaata tulee. (Bella menee vaan tulee heti takaisin).

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.